



### „Ladovňa” in Skalica

Ice cellars or „ladovne” were in earlier times used for the storage of food. The communities built them in the form of ice pits. These ice pits were usually dug into a hillside as a vaulted cellar and enclosed with an iron door. The ice for the ice pits was hacked in winter from the frozen water bodies or cut and placed in the deep basement, where it endured until the next winter. The floor was covered by an insulating layer consisting of boards, straw or sawdust and blocks of ice were placed on top. Ice from ice cellars was delivered to breweries, restaurants or sold in small amounts to private buyers. Restaurant owners used it to cool beer and other drinks; it was also used by butchers and even used for the storage of fish in some areas. In the ice cellars, hooks were fitted on the walls to hang meat; in others meat was stored in bay window in close proximity to the ice. In the past, there was an ice pit in Skalica which belonged to the brewery founded in 1632. The ice pit was situated opposite the Franciscan Monastery and according to the records in the Archive of the town of Skalica, it was closed in 1866. The ice pit was used from 1867 as a cellar at the slope of Calvary. Reports of the usage of the state ice cellar are still passed on verbally today. The ice cellar had a “siphon” through which the ice was poured down into the depths. Bay windows were found in the entrance chamber of the ice cellar, which the butcher used for the storage of meat. The ice cellar and adjacent cellar spaces form an interesting system, which was linked by corridors in the past. This system consists of vaulted cellars, of which the longest is 20 meters. For the storage of ice the deepest areas were used, one of which had a round and the other a square floor plan with loading chutes from the outside. The town's ice pit and cellar complex is a rare technological landmark and is among the most important and attractive structures of the modern economic history of Skalica.

Autori textov: Záhorské múzeum Skalica, preklady NJ, AJ: Agentúra NTB Skalica  
Foto: Eduard Timko, Ladovňa Skalica



#### Turistická informačná kancelária

Námestie slobody 10, 909 01 Skalica

tel.: +421 34 664 53 41, +421 915 723 216, tik@skalica.sk, www.skalica.sk

#### 👉 Náš TIP

Pamiatky sú sprístupnené ZDARMA počas letnej sezóny (máj - september): piatok 14:00 - 18:00 hod., sobota 10:00 - 18:00 hod., nedeľa 14:00 - 18:00 hod.  
V každej pamiatke podáva zdarma výklad sprievodca. Prehliadku pamiatok so sprievodcom mimo týchto termínov si môžete objednať v TIK Skalica.

# Ladovňa



JK JK  
JK JK  
JK JK  
SKALICA

# Ľadovňa

## „Ľadovňa” in Skalica

---

### Ľadovňa

Na uchovávanie potravín sa v minulosti používali ľadovne. Budovali si ich obce v podobe ľadových jám. Stavane ľadovne bývali najčastejšie budované do svahu na spôsob zaklenutých pivníc, uzavretých zväčša železnými dverami. Ľad do nich narúbali alebo narezali a vozili v zimných mesiacoch zo zamrznutých vodných plôch a v zahĺbených priestoroch vydržal až do ďalšej zimy. Na podlahu sa dávala izolačná vrstva tvorená doskami, slamou alebo pilinami, na ktoré sa umiestnili ľadové bloky. Z ľadovni sa ľad rozvážal do pivovarov, hostincov alebo sa predával i v menšom množstve súkromným záujemcom. Využívali ho krčmári na chladenie nápojov, piva a sódy, ale tiež mäsiari, v niektorých oblastiach slúžil i na uskladnenie rýb. Vo vnútri ľadovni bývali do stien zapravené háky na upevnenie mäsa, v niektorých bolo umiestňovanie vyriešené stavbou výklenkov v blízkosti ľadu, do ktorých sa mäso uskladňovalo. V Skalici v minulosti fungovala ľadovňa patriaca k pivovaru, ktorý vznikol v roku 1632. Ľadovňa bola situovaná oproti františkánskemu kláštoru a na základe údajov v skalickom archíve zanikla v roku 1866. Ako ľadovňa sa od roku 1867 využívala jedna z pivníc vo svahu Kalvárie. Skalické mestské ľadovne boli zahĺbené do východného svahu kalvárie. O využívaní mestských ľadovni jestvujú ešte údaje prenášané ústnou tradíciou. Ľadovňa mala „sifón“, ktorým sa z vrchu ľad vpúšťal, resp. sypal do zahĺbeného priestoru. V predsieni ľadovne boli výklenky, ktoré na chladenie mäsa využívali miestni mäsiari. Ľadovne a prilahlé pivničné priestory tvoria zaujímavý systém, ktorý bol v minulosti prepojený chodbami. Tvoria ho zaklenbené pivnice, z ktorých najdlhšia dosahuje 20 m. Na uskladnenie ľadu slúžili najhlbšie časti, jedna okrúhleho a jedna štvorcového pôdorysu s násypnými otvormi zvonku. Komplex mestských ľadovni a pivníc patrí k významným a atraktívnym dokladom novovekých dejín skalického mestského hospodárstva a je vzácnou technickou pamiatkou.

### „Ľadovňa” in Skalica

Eiskeller oder „Ľadovne“ wurden früher für die Aufbewahrung von Lebensmitteln benutzt. Die Gemeinden bauten sie in Form von Eisgruben. Diese Eisgruben wurden meistens als Gewölbekeller in einen Abhang eingegraben und mit einer Eisentüre verschlossen. Das Eis für die Eisgruben wurde im Winter aus den gefrorenen Wasserflächen gehackt oder geschnitten und in die tiefen Keller gebracht, wo es bis zum nächsten Winter aushielt. Der Boden war mit einer Isolationsschicht aus Brettern, Stroh oder Sägespänen versehen, worauf die Eisblöcke gelegt wurden. Aus den Eiskellern wurde das Eis an Bierbrauereien und Gaststätten geliefert oder in kleineren Mengen auch an private Interessenten verkauft. Es wurde von den Gastwirten zur Kühlung von Bier und anderen Getränken verwendet, es diente auch den Metzgern, in einigen Gegenden sogar auch zum Einlagern von Fischen. In den Eiskellern waren in den Wänden Haken zum Aufhängen des Fleisches eingelassen, in anderen wurde das Fleisch in Erkeren aufbewahrt, die in der Nähe des Eises standen. In Skalica gab es früher eine Eisgrube, die zur 1632 entstandenen Bierbrauerei gehörte. Die Eisgrube lag dem Franziskanerkloster gegenüber und nach den Angaben des Skalicaer Archivs wurde sie im Jahre 1866 geschlossen. Als Eisgrube wurde von 1867 an ein Keller am Kalvarienhang benutzt. Über die Benutzung der städtischen Eiskeller gibt es noch mündliche Überlieferungen. Der Eiskeller hatte einen „Siphon“, durch den von oben das Eis in die Tiefe geschüttet wurde. Im Vorraum des Eiskellers befanden sich die Erker, die die Metzger zur Aufbewahrung des Fleisches benutzten. Die Eiskeller und die anliegenden Kellerräumlichkeiten bilden ein interessantes System, das in Vergangenheit durch Flure verbunden war. Dieses System besteht aus gewölbten Kellern, von denen der längste 20 m lang ist. Zur Lagerung von Eis dienten die tiefsten Teile, von denen der eine einen runden und der andere einen viereckigen Grundriss mit Schüttlöchern von der Außenseite her hatten. Der Komplex der städtischen Eisgruben und Eiskeller ist ein seltenes technisches Denkmal und gehört zu den bedeutendsten und attraktivsten Bauten der neueren städtischen Wirtschaftsgeschichte Skalicas.

